

Ο περί Τουρκοκυπριακών Περιουσιών (Διαχείριση και Άλλα Θέματα) (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμος του 1991 εκδίδεται με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας σύμφωνα με το Άρθρο 52 του Συντάγματος.

Αριθμός 139 του 1991

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ
ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ
ΣΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

Επειδή, συνεπεία της μαζικής μετακίνησης του Τουρκοκυπριακού πληθυσμού ως αποτέλεσμα της Τουρκικής εισβολής στις περιοχές που κατέχονται από τις Τουρκικές δυνάμεις εισβολής και της απαγόρευσης από τις δυνάμεις αυτές της διακίνησης του πληθυσμού αυτού στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, εγκαταλείφθηκαν περιουσίες που αποτελούνται από κινητή και ακίνητη ιδιοκτησία,

Προόμιο.

Και επειδή για την προστασία των περιουσιών αυτών κατέστη απαραίτητη η άμεση λήψη μέτρων,

Και επειδή μεταξύ των μέτρων που λήφθηκαν περιλαμβανόταν και η διαχείριση των περιουσιών αυτών από ειδική επιτροπή που συστάθηκε με διοικητικές διευθετήσεις,

Και επειδή κατέστη αναγκαία η νομοθετική ρύθμιση του θέματος των Τουρκοκυπριακών περιουσιών στη Δημοκρατία.

Για όλα αυτά η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο περί Τουρκοκυπριακών Περιουσιών (Διαχείριση και Άλλα Θέματα) (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμος του 1991.

Συνοπτικός
τίτλος.

2. Στον παρόντα Νόμο, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια—

Ερμηνεία.

«Δημοκρατία» σημαίνει την Κυπριακή Δημοκρατία·

«έκρυθμη κατάσταση» σημαίνει τη συνέπεια της τουρκικής εισβολής δημιουργηθείσα κατάσταση η οποία εξακολουθεί να υπάρχει μέχρις ότου το Υπουργικό Συμβούλιο, με γνωστοποίησή του δημοσιευομένη στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ορίσει ημερομηνία λήξης της κατάστασης αυτής·

«Κηδεμόνας» σημαίνει τον Υπουργό που διορίζεται με βάση το άρθρο 3·

«πρόσφυγας» σημαίνει πρόσωπο το οποίο κατά τον αμέσως προ της εισβολής χρόνο είχε τη συνήθη αυτού διαμονή ή έδρα ή το κέντρο εργασιών του σε περιοχή η οποία ως αποτέλεσμα της εισβολής

κατέστη απροσπέλαστη ή πληγείσα και περιλαμβάνει πρόσωπο του οποίου η εργασία ή επιχείρηση, λόγω της έκρυθμης κατάστασης επηρεάστηκε σε τέτοιο βαθμό, ώστε να μην μπορεί αυτός κατά το χρόνο της θέσπισης του παρόντος Νόμου να ανταποκριθεί προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις·

«πληγείσα περιοχή» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από το Νόμο περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινά Διατάξεις) του 1979·

«τουρκοκυπριακή περιουσία» περιλαμβάνει κάθε ιδιοκτησία κινητή ή ακίνητη που ανήκει σε Τουρκοκύπριο και βρίσκεται στις ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές και περιλαμβάνει και τη βακούφικη περιουσία·

«Τουρκοκύπριος» σημαίνει Τουρκοκύπριο που δεν έχει τη συνήθη διαμονή του στις ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές και περιλαμβάνει εταιρεία ή άλλο νομικό πρόσωπο που ελέγχεται από Τουρκοκύπριο, καθώς και το Εβκάφ·

«Υπουργός» σημαίνει τον Υπουργό Εσωτερικών και περιλαμβάνει εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό του.

24 του 1979
78 του 1980
79 του 1982
92 του 1984
114 του 1985
194 του 1987
46 του 1988.

Κηδεμόνας
τουρκοκυ-
πριακών
περιουσιών

3. Ο Υπουργός διορίζεται με τον παρόντα Νόμο Κηδεμόνας των Τουρκοκυπριακών περιουσιών και τις διαχειρίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και ασκεί τις αρμοδιότητες που του χορηγούνται με τον παρόντα Νόμο διαρκούσης της έκρυθμης κατάστασης και μέχρις ότου επιτευχθεί τελική διευθέτηση του θέματος αυτού.

Συμβουλευ-
τική Επιτροπή.

4.—(1) Καθιδρύεται Συμβουλευτική Επιτροπή, σκοπός της οποίας είναι η μελέτη και παροχή συμβουλών στον Κηδεμόνα πάνω σε οποιοδήποτε θέμα το οποίο αφορά τη διαχείριση τουρκοκυπριακών περιουσιών.

(2) Η Συμβουλευτική Επιτροπή αποτελείται από τα ακόλουθα πρόσωπα:

- (α) Εκπρόσωπο του Κηδεμόνα ως Πρόεδρο·
- (β) εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών·
- (γ) εκπρόσωπο του Υπουργείου Γεωργίας και Φυσικών Πόρων·
- (δ) εκπρόσωπο της Παγκύπριας Επιτροπής Προσφύγων·
- (ε) εκπρόσωπο της Παναγροτικής Ένωσης Κύπρου (ΠΕΚ)·
- (στ) εκπρόσωπο της Ένωσης Κυπρίων Αγροτών (ΕΚΑ)·
- (ζ) εκπρόσωπο της Αγροτικής·
- (η) εκπρόσωπο του Παναγροτικού Συνδέσμου·
- (θ) ανά έναν εκπρόσωπο των κοινοβουλευτικών κομμάτων.

(3) Η Επιτροπή συνέρχεται για μελέτη και συζήτηση οποιοδήποτε θέματος που αφορά τη διαχείριση τουρκοκυπριακής περιουσίας, αν αυτό ζητηθεί από πέντε τουλάχιστο μέλη της και σε τόπο που θα καθορισθεί.

Τουρκοκυ-
πριακές
περιουσίες
στον Κηδε-
μόνα.

5. Χωρίς επηρεασμό των υφιστάμενων κατά το χρόνο ενάρξεως της ισχύος του παρόντος Νόμου δικαιωμάτων κατοχής προς όφελος τρίτων προσώπων δυνάμει υφιστάμενης κατά τις 20.7.74 έννομης σχέσης μεταξύ αυτών και των ιδιοκτητών, με το διορισμό του Κηδεμόνα όλες οι Τ/Κ περιουσίες περιέρχονται στον Κηδεμόνα, ο οποίος έχει εξουσία να λάβει άμεση κατοχή αυτών και να τις διαχειρίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

6. Ο Κηδεμόνας έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες, τις οποίες ασκεί με τη βοήθεια υπεύθυνων προσώπων που διορίζονται από τον ίδιο και είναι υπόλογοι σε αυτόν—

Αρμοδιότητες
Κηδεμόνα.

- (α) Αφού πάρει κατοχή κάθε Τουρκοκυπριακής περιουσίας να τη διαχειρίζεται σύμφωνα με τις συνθήκες κάθε περίπτωσης και προς το σκοπό αυτό—
- (i) Να εισπράττει κάθε ποσό που οφείλεται στο δικαιούχο και να δίνει τις αναγκαίες αποδείξεις·
 - (ii) να συλλέγει και διαθέτει κάθε προϊόν τέτοιας περιουσίας κατά τον επωφελέστερο για τον ιδιοκτήτη τρόπο·
 - (iii) να προβαίνει στις αναγκαίες πληρωμές για εκπλήρωση υποχρεώσεων που αφορούν την υπό διαχείριση περιουσία·
 - (iv) να φροντίζει για τις αναγκαίες επιδιορθώσεις, βελτιώσεις, καλλιέργειες, φυτεύσεις ή, όπου είναι ανάγκη, τέτοιες μετατροπές της περιουσίας οι οποίες θα ήταν επωφελείς για τον ιδιοκτήτη·
 - (v) να κάνει διευθετήσεις, να συνάπτει, τερματίζει ή ακυρώνει συμβάσεις ή να αναλαμβάνει υποχρεώσεις ή επιβαρύνσεις σε σχέση προς κάθε τέτοια περιουσία και ειδικότερα να εκμισθώνει αυτή με τους πιο συμφέροντες για τον ιδιοκτήτη όρους·
 - (vi) να πωλεί ή διαθέτει διαφορετικά κάθε τέτοια κινητή περιουσία η οποία υπόκειται σε φθορά ή που λόγω της φύσης της θα έπρεπε να πωληθεί ή διατεθεί προς το συμφέρον του ιδιοκτήτη·
 - (vii) γενικά να κάμνει καθετί το οποίο ενδεχόμενα ή κατ' ανάγκη συνεπάγεται η διαχείριση Τουρκοκυπριακών περιουσιών.
- (β) Να εγείρει ή υπερασπίζεται οποιαδήποτε αγωγή ή παραπομπή ή να λαμβάνει μέρος σε οποιαδήποτε διαδικασία που αφορά Τουρκοκυπριακή περιουσία ή να προβαίνει σε συμβιβασμό σε αγωγή ή παραπομπή ή οποιαδήποτε άλλη διαδικασία, η οποία θα ήταν επωφελής για την περιουσία αυτή ή τον ιδιοκτήτη.
- (γ) Να δέχεται επίδοση αγωγών, παραπομπών ή άλλων δικαστικών εγγράφων που αφορούν Τουρκοκυπριακή περιουσία, να αντιπροσωπεύει και δεσμεύει τον ιδιοκτήτη οποιασδήποτε Τουρκοκυπριακής περιουσίας ενώπιον οποιασδήποτε δικαστικής, διοικητικής ή άλλης αρχής στη Δημοκρατία, να δίνει ή παραλαμβάνει γνωστοποιήσεις με βάση τις πρόνοιες οποιουδήποτε Νόμου που εφαρμόζεται αναφορικά με Τουρκοκυπριακή περιουσία και να παρευρίσκεται σε επιτόπιες έρευνες και σε διαπραγματεύσεις που σχετίζονται με την περιουσία αυτή.
- (δ) Να διαχειρίζεται το Ταμείο Τουρκοκυπριακών περιουσιών που ιδρύεται με βάση το άρθρο 11 του παρόντος Νόμου.
- (ε) Να κρατεί όλα τα καθορισμένα βιβλία της διαχείρισης Τουρκοκυπριακών περιουσιών.
- (στ) Να ζητά και παίρνει από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο πρόσωπο, Κυβερνητικό Τμήμα ή Αρχή, πληροφορίες σχετικά με οποιαδήποτε τουρκοκυπριακή περιουσία.

- (ζ) Να ασκεί όλα τα δικαιώματα και να εκτελεί όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε νόμιμη σύμβαση στην οποία Τουρκοκύπριος είναι συμβαλλόμενο μέρος αντί αυτού.
- (η) Γενικά, να παίρνει τέτοια μέτρα ή να προβαίνει σε οποιαδήποτε ενέργεια η οποία θα ήταν αναγκαία ή σκόπιμη για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που χορηγούνται με το παρόν άρθρο:

Νοείται ότι προκειμένου περί ακίνητης ιδιοκτησίας, ο Κηδεμόνας, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του με βάση το παρόν άρθρο, δεν μπορεί να προβαίνει σε ενέργειες οι οποίες θα έχουν ως αποτέλεσμα μετά τη λήξη της ισχύος του παρόντα Νόμου—

- (i) Ο ιδιοκτήτης να είναι άλλος από τον ιδιοκτήτη κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του παρόντος Νόμου, εκτός σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες αυτό θα ήταν επωφελές για τον ιδιοκτήτη ή αναγκαίο για το δημόσιο συμφέρον ή
- (ii) το δικαίωμα του ιδιοκτήτη αναφορικά με την περιουσία να έχει με οποιοδήποτε τρόπο περιοριστεί ή δεσμευτεί περισσότερο από ό,τι θα ήταν απόλυτα αναγκαίο ή επωφελές για την περιουσία αυτή ή τον ιδιοκτήτη ή αναγκαίο για το δημόσιο συμφέρον.

Εξυπηρέτηση των αναγκών των προσφύγων.

7. Ο Κηδεμόνας, κατά τη διαχείριση των τουρκοκυπριακών περιουσιών και την άσκηση των αρμοδιοτήτων του με βάση τον παρόντα Νόμο, θα μεριμνά για την εξυπηρέτηση των αναγκών των προσφύγων παράλληλα με την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των ιδιοκτητών των εν λόγω περιουσιών με βάση καθορισμένα κριτήρια:

Νοείται ότι η εξυπηρέτηση μη προσφύγων κατά τη διαχείριση των τουρκοκυπριακών περιουσιών θα γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπως θα καθοριστεί.

Κατοχή και/ή χρήση τουρκοκυπριακής περιουσίας από νομικό πρόσωπο.

8.—(1) Τηρουμένου του εδαφίου (2), επιτρέπεται η κατοχή και/ή χρήση από οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο τουρκοκυπριακής περιουσίας.

(2) Σε περίπτωση που ο έλεγχος ή το εταιρικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου παύσει να ανήκει σε πρόσφυγες, κάθε κατοχή και/ή χρήση τουρκοκυπριακής περιουσίας υπό του νομικού προσώπου τερματίζονται.

Αναστολή πληρωμής χρεών οφειλομένων σε ιδιοκτήτη τουρκοκυπριακής περιουσίας. Ιεραρχική προσφυγή.

9. Η πληρωμή οποιοδήποτε ποσού που οφείλεται σε ιδιοκτήτη τουρκοκυπριακής περιουσίας σε σχέση με την περιουσία αυτή αναστέλλεται κατά τη διάρκεια της έκρυθμης κατάστασης που επικρατεί στην Κυπριακή Δημοκρατία λόγω της τουρκικής κατοχής.

10.—(1) Κάθε ενδιαφερόμενος που δεν ικανοποιείται από απόφαση του Κηδεμόνα η οποία λαμβάνεται με βάση τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και των με βάση αυτόν εκδιδόμενων Κανονισμών έχει το δικαίωμα, μέσα σε τριάντα ημέρες από την ημέρα που κοινοποιείται σ' αυτόν η εν λόγω απόφαση, με έγγραφη προσφυγή του στην οποία να εκτίθενται οι λόγοι που την επέβαλαν να προσβάλει την απόφαση αυτή.

(2) Κάθε προσφυγή που ασκείται δυνάμει των διατάξεων του παρόντος άρθρου απευθύνεται προς την ειδικώς προς τούτο εγκαθιδρυόμενη εξ Υπουργών Επιτροπή που αποτελείται από τους Υπουργούς Οικονομικών, Δικαιοσύνης και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

(3) Η κατά το προηγούμενο εδάφιο εγκαθιδρυόμενη εξ Υπουργών Επιτροπή εξετάζει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την προσφυγή που έγινε προς αυτή και, αφού ακούσει ή δώσει την ευκαιρία στον προσφεύγοντα

να υποστηρίξει τους λόγους πάνω στους οποίους στηρίζεται η προσφυγή, αποφασίζει σχετικά και κοινοποιεί την απόφασή της χωρίς καθυστέρηση στον προσφεύγοντα:

Νοείται ότι η εξ Υπουργών Επιτροπή μπορεί να αναθέτει σε λειτουργούς των Υπουργείων της να εξετάζουν ορισμένα θέματα που περιλαμβάνει η προσφυγή και να υποβάλλουν σ' αυτή το πόρισμα της εξέτασης αυτής πριν από την έκδοση της απόφασής της πάνω στην προσφυγή.

(4) Η δύναμη των διατάξεων του παρόντος άρθρου ασκηθείσα προσφυγή αναστέλλει την εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης του Κηδεμόνα εναντίον της οποίας ασκήθηκε η προσφυγή μέχρι την έκδοση της απόφασης της εξ Υπουργών Επιτροπής.

11.—(1) Ιδρύεται με τον παρόντα Νόμο και για τους σκοπούς του Νόμου αυτού Ειδικό Ταμείο με την επωνυμία «Ταμείο Τουρκοκυπριακών Περιουσιών», το οποίο βρίσκεται κάτω από τη διαχείριση του Κηδεμόνα. Στο Ταμείο κατατίθενται όλες οι εισπράξεις και από αυτό γίνονται όλες οι πληρωμές, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου.

Ταμείο
Τουρκο-
κυπριακών
περιουσιών.

(2) Ο Κηδεμόνας τηρεί όλα τα καθορισμένα βιβλία του Ταμείου και για τη λογιστική διαχείριση του Ταμείου ακολουθεί όλες τις δημοσιονομικές οδηγίες που εφαρμόζονται στη δημόσια υπηρεσία.

12.—(1) Οι λογαριασμοί του Ειδικού Ταμείου ελέγχονται κάθε χρόνο από το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Έλεγχος
λογαριασμών.

(2) Ο Γενικός Ελεγκτής μπορεί να καλέσει τον Κηδεμόνα ή άλλο εκπρόσωπό του, για να του δώσει πληροφορίες και επεξηγήσεις ή να του παραδώσει οποιοδήποτε βιβλίο, συμβόλαιο, λογαριασμό ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο αναγκαίο για τον έλεγχο.

(3) Οι λογαριασμοί του Ειδικού Ταμείου πρέπει να είναι έτοιμοι για έλεγχο μέχρι το τέλος Μαρτίου του αμέσως επόμενου χρόνου στον οποίο αναφέρεται ο έλεγχος.

(4) Μόλις συμπληρωθεί ο έλεγχος και εν πάση περιπτώσει όχι αργότερα από τις 30 Ιουνίου, ο Γενικός Ελεγκτής οφείλει να υποβάλει στον Κηδεμόνα τους ελεγμένους λογαριασμούς και την Έκθεσή του πάνω σ' αυτούς.

13. Το ταχύτερο δυνατό, μετά τη λήξη κάθε χρόνου, ο Κηδεμόνας οφείλει να υποβάλει στη Βουλή των Αντιπροσώπων ετήσια Έκθεση αναφορικά με τις αρμοδιότητές του, τις οποίες άσκησε στο δοσμένο χρόνο, μαζί με αντίγραφο των ελεγμένων λογαριασμών του Ειδικού Ταμείου και την Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή.

Ετήσια
Έκθεση.

14. Οι διατάξεις του περί Ενοικιοστασίου Νόμου δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις Τουρκοκυπριακών περιουσιών.

Μη εφαρμογή
του περί
Ενοικιοστα-
σίου Νόμου.
23 του 1983
51 του 1983
39 του 1984
79 του 1986
94 του 1986
135 του 1988
51 του 1989.

15.—(1) Κάθε πρόσωπο το οποίο—

- (α) Χωρίς εύλογη αιτία αρνείται να δώσει οποιαδήποτε πληροφορία που γναρίζει και που του έχει ζητηθεί από τον Κηδεμόνα·
- (β) πληρώνει οποιοδήποτε χρέος οφειλόμενο προς Τουρκοκύπριο σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο αντί στον Κηδεμόνα·

Αδικήματα.

(γ) αποκτά κατοχή ή με οποιοδήποτε τρόπο χρήση Τουρκοκυπριακής περιουσίας κατά τρόπο διαφορετικό από ότι προβλέπεται στον παρόντα Νόμο,

είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες ή σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις χίλιες λίρες ή και στις δυο αυτές ποινές.

(2) Το Δικαστήριο θα έχει παράλληλα εξουσία σε περίπτωση κατάδικης να εκδίδει διάταγμα έξωσης ή απαγόρευσης χρήσης εναντίον προσώπων που κατέχουν, χρησιμοποιούν με οποιοδήποτε τρόπο τουρκοκυπριακή περιουσία αντίθετα με τις πρόνοιες του παρόντος Νόμου.

Κανονισμοί.

16.—(1) Το Υπουργικό Συμβούλιο εκδίδει μέσα σε δύο μήνες από την έναρξη της ισχύος του Νόμου αυτού Κανονισμούς που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας για την καλύτερη εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Νόμου και για τον καθορισμό κάθε θέματος το οποίο σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές είναι δυνατόν ή πρέπει να καθορισθεί.

(2) Χωρίς να επηρεάζεται η γενικότητα του εδαφίου (1), οι Κανονισμοί που θα εκδίδονται από το Υπουργικό Συμβούλιο μπορούν να προβλέπουν για τα κριτήρια που θα εφαρμόζονται στις περιπτώσεις εκμίσθωσης της τουρκοκυπριακής περιουσίας και τη σχετική διαδικασία που θα ακολουθείται.

(3) Κανονισμοί που εκδίδονται με βάση το παρόν άρθρο κατατίθενται στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Αν μέσα σε εξήντα ημέρες από την κατάθεση αυτή η Βουλή των Αντιπροσώπων με απόφασή της δεν τροποποιήσει ή ακυρώσει αυτούς εν όλω ή εν μέρει, τότε οι Κανονισμοί αυτοί, αμέσως μετά την πάροδο της πιο πάνω προθεσμίας δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση αυτή. Σε περίπτωση τροποποίησής τους εν όλω ή εν μέρει, από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, αυτοί δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, όπως έχουν τροποποιηθεί από τη Βουλή και τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση αυτή.

Ισχύς του
παρόντος
Νόμου.

17. Ο Νόμος αυτός αρχίζει να εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 1991 και παραμένει σε ισχύ μέχρις ότου το Υπουργικό Συμβούλιο, με γνωστοποίηση του που θα δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, κηρύξει τη λήξη της ισχύος αυτού.